

LUKIOKOULUTUKSEN TYÖRYHMÄ**Aika** 2.11.2023 klo 9.00–11.00**Paikka** OM, Eteläesplanadi 10, kokoustila Kiinnitys**Käsiteltävät asiat**

1. Kokouksen avaus ja asialista

Työryhmän puheenjohtaja, ylijohtaja Petri Lempinen avasi kokouksen klo 9.00. Kokoukseen oli kutsuttu myös työryhmän yhteydessä toimivien jaostojen jäsenet. Todettiin kokouksen läsnäolijat ja estyneet.

Kokouksessa läsnä:

Puheenjohtaja, ylijohtaja Petri Lempinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusneuvos Heikki Blom, opetus- ja kulttuuriministeriö
Neuvotteleva virkamies Ville Heinonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Asiantuntija Johannes Peltola, opetus- ja kulttuuriministeriö
Korkeakouluharjoittelija Elli Penttilä, opetus- ja kulttuuriministeriö
Asiantuntija Helmi Pulkkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö (Maria Soinisen sijaistus)
Opetusneuvos Jari Rajanen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erytisasiantuntija Kaisa Rätty, opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusneuvos Aki Tornberg, opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusneuvos Anu Halvari, Opetushallitus
Yksikön päällikkö Petri Lehikoinen, Opetushallitus
Erytisasiantuntija Sirpa Kesti, Opetushallitus
Opetusneuvos Teijo Koljonen, Opetushallitus
Opetusneuvos Yvonne Nummela, Opetushallitus
Kouluneuvos Antti Markkanen, Opetushallitus
Päsihteeri Tiina Tähkä, Ylioppilastutkintolautakunta
Asiantuntijasihteeri, opetusneuvos Kimmo Koskinen, Opetushallitus

Este:

Varapuheenjohtaja, johtaja Tiina Silander, opetus- ja kulttuuriministeriö
Hallitussihteeri Maria Soininen, opetus- ja kulttuuriministeriö
Johtaja Jarkko Niiranen, Opetushallitus
Opetusneuvos Mikko Hartikainen, Opetushallitus

2. Opetusministerin briifin ja seurantaryhmän palaute

Puheenjohtaja kertoi opetusministeri Anna-Maja Henrikssonille 24.10. pidetystä työryhmän työn tilannekatsauksesta ja ministeriltä saadusta palautteesta.

Keskusteltiin 25.10. pidetyn seurantaryhmän ensimmäisestä kokouksesta. Todettiin, että seurantaryhmässä käydystä keskustelusta saatiin valmistelutyöhön eri asioista hyviä näkökulmia ja erilaisia näkemyksiä, joihin on tarpeen kiinnittää huomiota työryhmän esitysten valmistelussa ja niiden perusteluissa.

Puheenjohtaja kiteytti, että työryhmän tavoitteena on valmistella toimeksiantonsa mukaisesti hallituksen esitys ja siihen liittyvät lakimuutokset. Esityksen tavoitteena on turvata lukiokoulutuksen järjestämisen edellytykset haastavassa väestönkehitys- ja taloustilanteessa sekä kehittää yo-tutkintoa ja lukiokoulutusta huomioiden taito- ja taideaineiden opetuksen vahvistamisen ja vastata ulkomailta Suomeen tulevien perheiden koulutustarpeisiin nykyistä paremmin.

3. Työsuunnitelman laatiminen seurantaryhmän kokouksiin vietävistä asioista

Todettiin seurantaryhmän kokoontuvan kuukausittain. Keskusteltiin siitä, missä järjestyksessä ja laajuudessa tulevissa seurantaryhmän kokouksissa käsiteltäisiin oppimisen tukeen, yo-tutkintoon, rahoitukseen, lukiodiplomeihin ja muihin hallitusohjelmassa mainittuihin uudistamistarpeisiin liittyviä kysymyksiä.

Keskustelun perusteella päätettiin seurantaryhmän kokousten asialistasta, jota tarvittaessa tarkennetaan valmistelun edetessä:

Marraskuu (27.11.): Väestökehitys ja syrjäisyyden määritelmä, lukiodiplomien kehittämissuunnitelman esittely (pidennetty kokousaika 2,5–3 tuntia)

Joulukuu (18.12.): Oppimisen tuki, lukiodiplomi ja ylioppilastutkinto

Tammikuu (25.1.): Englanninkielinen yo-tutkinto ja rahoitusperusteet

Helmikuu (29.2.): TBC valmistelun mukaan

Maaliskuu: Muut hallitusohjelman kysymykset

Huhtikuu: Lausuntoversio

Elokuu/ syyskuu: Lausuntopalaute

Kustannukset ja uudet tehtävät

4. Ylioppilastutkinnon kehittäminen

Englanninkielinen ylioppilastutkinto

Heikki Blom esitteli jaostossa käydyn keskustelun pohjalta englanninkielisen yo-tutkinnon kehittämiseen liittyviä keskeisimpiä kysymyksiä ja niiden ratkaisuvaihtoehtoja.

Lähtökohtaisesti tutkinnon tulisi olla tarkoitettu kansainvälisille toimijoille ja paluumuuttajille, jotka eivät ole suorittaneet suomenkielistä perusopetusta. Tutkinto olisi kansallinen, yhdenmukainen suomen- ja ruotsinkielisen tutkinnon kanssa. Tutkinnon suorittaminen perustuisi englanninkieliselle lukion oppimäärälle ja edellyttäisi vähintään S2/R2 -kokeen suorittamista osana yo-tutkintoa. Koulutuksen järjestäjän oikeudesta englanninkieliseen lukio-opetukseen päätettäisiin lukiokoulutuksen järjestämisluvassa. Kyseisen luvan mukaisessa opetuksessa opiskelevilla olisi oikeus osallistua englanninkieliseen ylioppilastutkintoon. Opiskelijaksi ottoa koskevalla sääntelyllä ja toiminnan luvanvaraisuudella turvattaisiin kansalliskielten asemaa.

Keskusteltiin eri vaihtoehdoista määritellä tarkasti rajatut, selkeät ja yhdenvertaiset kriteerit englanninkieliseen yo-tutkintoon oikeutetuille opiskelijoille sekä siitä, millaisia haasteita erilaisiin ratkaisuihin liittyisi. Yhtenä mahdollisuutena olisi rajata englanninkielinen yo-tutkinto vain niille henkilöille, joiden kielitaito ei riitä kansalliskielillä lukio-opintojen ja yo-

tutkinnon suorittamiseen (ns. positiivinen diskriminaatio). Äidinkieleltään puhtaasti suomen ja ruotsinkieliset opiskelijat ohjautuisivat tällöin myös jatkossa suomen- tai ruotsinkieliseen koulutukseen. Keskusteltiin myös mahdollisuudesta laajentaa osallistumisoikeutta koskemaan toissijaisena kohdejoukkona niitä englanninkielisiä opiskelijoita, jotka opiskelevat kaksikielisessä opetuksessa, esim. englantilaisen koulun opiskelijat. Pohdittiin myös vielä laveampaa määrittelyä, jolloin osallistumisoikeus voisi koskea kotikielestä tai etnisestä taustasta riippumatta kaikkia hakijoita, joilla arvioitaisiin olevan riittävät edellytykset opiskeluun ja yo-tutkinnon suorittamiseen englannin kielellä.

Todettiin, että esityksen valmistelussa on lisäksi otettava huomioon:

- Järjestämisluvan ulkopuolisissa lukioissa opiskelevat
- Henkilöstö (virkaehtosopimukset, kelpoisuudet ...)
- Oppimateriaalit
- Uudistuksen aikataulu
- Kustannukset (vos-rahoitus, yo-tutkinnon järjestäminen)
- Perustuslainmukaisuus

Lukiodiplomit ja ylioppilastutkinto

Heikki Blom esitteli Opetushallituksen kehittämissuunnitelmaesityksen ja jaostossa käydyn keskustelun pohjalta mahdollisuuksia ja haasteita lukiodiplomien kehittämisessä liittyen yo-tutkintoon.

Eräänä vaihtoehtona on, että diplomit (kuvataide, musiikki ja liikunta) otettaisiin suoraan osaksi yo-tutkintoa, jolloin ei olisi tarvetta luoda erillistä ylioppilastutkintoa muistuttavaa valtakunnallista rakennetta ja menettelyjä mm. erillisine arviointielimineen.

Tutkintolautakunnalla olisi valmiudet rakentaa diplomit osaksi digitaalista yo-tutkintoa. Diplomien yo-kokeet perustuisivat lukion nuorten oppimäärän mukaisille valtakunnallisille opinnoille, ja arviointi toteutettaisiin yo-tutkinnon mukaisesti. Lukiodiplomi muuttuisi nykyistä selkeämmin rakenteellisesti ja toiminnallisesti määrämuotoiseksi koetilanteen näytöksi. Uudistus vaatisi monilta osin synkronisointia diplomien kesken ja suhteessa tutkintoon, jotta säilytettäisiin yo-tutkinnon vaatimukset. Ylioppilastutkinnon osana diplomeille tulisi selkeä asema ja ne voitaisiin ottaa paremmin huomioon korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.

Työryhmä keskusteli lisäksi mm. muiden lukiodiplomien kehittämisestä siinä tilanteessa, että kolmen lukiodiplomin suorittaminen ja arviointi kytkeytyisivät jatkossa kiinteästi yo-tutkintoon. Samoin käsiteltiin lukiodiplomiuudistuksen aiheuttamia mahdollisia lisäkustannuksia sekä mahdollisuudesta järjestää liikunnan, musiikin ja kuvataiteen yo-kokeet ilman lukiodiplomikytkentää.

5. Muut asiat

Ei muita asioita

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja totesi, että seuraavassa työryhmän kokouksessa 13.11. käydään läpi tilannekatsaus kokousten välillä edenneestä valmistelutyöstä. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.59.

Jakelu: työryhmän puheenjohtaja, jäsenet ja sihteerit